

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัยรวมทั้งการอภิปรายและเสนอแนะตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการและกิจกรรมที่บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ได้ปฏิบัติในการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ไปใช้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1.
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ไปใช้ในเขตการศึกษา 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยบุคคล 3 ฝ่ายที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2523 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 1 จำนวน 35 โรงเรียน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้น (Stratified Random Sampling) บุคลากรทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน วิชากรทุกคน จำนวน 105 คน หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ หมวดวิชาละ 1 คน ทุกหมวดวิชา จำนวน 170 คน ครูผู้สอนทุกหมวดวิชา เลือกมาโดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) หมวดวิชาละ 1 คน จำนวน 280 คน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เลือกมาโดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ฝ่ายละ 1 คน ของแต่ละฝ่ายในแต่ละโรงเรียน จำนวน 75 คน รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 630 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร ตำรา และปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญในการนำหลักสูตรไปใช้ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check list) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open Ended) แบบสอบถามทั้งหมดมี 5 ชุด แยกตามบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. การรวบรวมข้อมูล การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอความกรุณาให้สำนักงานศึกษาธิการ เขต 1 ออกหนังสือขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายแนบไปกับแบบสอบถาม มอบแก่ครูที่มาอบรมวิชาภาษาไทย ณ สำนักงานศึกษาธิการ เขต 1 จำนวน 20 โรงเรียน และส่งทางไปรษณีย์ 15 โรงเรียน และขอให้ทางโรงเรียนส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ จากแบบสอบถามที่ส่งไป 630 ฉบับ ได้รับคืน 586 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.01

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.1 ข้อมูลส่วนตัวที่แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาความถี่และคาร์ยอยละ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
- 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับแบบตรวจสอบความคิดเห็นในการใช้หลักสูตร วิเคราะห์โดยหาความถี่และคาร์ยอยละ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
- 4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมและปัญหาที่ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

สถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากเป็นชาย หัวหน้าหมวด ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ส่วนมากเป็นหญิงมากกว่าชาย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวด และครูผู้สอนส่วนมากดำรงตำแหน่ง 1 - 5 ปี รองลงมาคือ 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี ตามลำดับ ส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ดำรงตำแหน่ง 1 - 5 ปีเป็นส่วนมาก 6 ปีขึ้นไปมีน้อย เกี่ยวกับวุฒิทางวิชาชีพ ทั้งผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวด ครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ส่วนมากมีวุฒิปริญญาตรี วุฒิปริญญาโทมีบ้างและปริญญาโทมีเป็นส่วนน้อย ปริญญาเอกไม่มีเลย เกี่ยวกับการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ผู้บริหารโรงเรียนเคยเข้าร่วมประชุมสัมมนามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ รองลงมาคือกลุ่มหัวหน้าหมวด ครูผู้สอนและกลุ่มเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ตามลำดับ

กิจกรรมที่ฝ่ายบริหาร โรงเรียน ได้ปฏิบัติในการใช้หลักสูตร

กิจกรรมที่ผู้บริหาร ได้ปฏิบัติในการใช้หลักสูตรในเกณฑ์มาก ได้แก่การส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร รองลงมาคือจัดสรรงบประมาณประจำปีให้แก่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ และจัดครูสอนให้ตรงกับความสามารถและวิชาเอกตามลำดับ

ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การจัดให้มีห้องปฏิบัติการทางวิชาการและห้องเฉพาะวิชา การช่วยเหลือคณาวิชาการแก่กลุ่มโรงเรียน การส่งเสริมให้ครูและนักเรียน ได้ออกไปพัฒนาชุมชน และการใช้แหล่งประกอบการในชุมชน ให้เป็นประโยชน์ต่อการฝึกวิชาอาชีพของนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย

กิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ได้ปฏิบัติในการใช้หลักสูตร

เจ้าหน้าที่ทะเบียนและวัดผล กิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ทะเบียนและวัดผล ได้ปฏิบัติในการใช้หลักสูตร ส่วนใหญ่ได้แก่ ให้คำปรึกษาแนะนำการใช้แบบฟอร์มการวัดผลแก่ครู รองลงมาคือ จัดบริการ เกี่ยวกับการวัดผลและจัดระเบียบในการ เก็บเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการลงทะเบียนและประเมินผลการเรียน

เจ้าหน้าที่ห้องสมุด กิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ได้ปฏิบัติในการใช้หลักสูตร ส่วนใหญ่ได้แก่ จัดทำบัญชีหนังสือของห้องสมุด และจัดควบคุมดูแลการใช้ห้องสมุด รองลงมาคือจัดควบคุมดูแลและรักษาหนังสือ และจัดทำเลขหมู่หนังสือ ตามลำดับ

เจ้าหน้าที่แนะแนว กิจกรรมที่เจ้าหน้าที่แนะแนว ได้ปฏิบัติในการใช้หลักสูตร ส่วนใหญ่ได้แก่ จัดบริการให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการเรียนการเลือกวิชาอาชีพ รองลงมาคือ จัดบริการสนเทศแก่นักเรียน และจัดให้มีกิจกรรมโฮมรูม โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นประจำ ตามลำดับ

กิจกรรมและความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดและครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ ในการใช้หลักสูตร

กิจกรรมที่ปฏิบัติในการสอน

กิจกรรมที่หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนส่วนใหญ่ปฏิบัติ คือ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน และควบคุมชั้นเรียน รองลงมาคือ การชี้แจงวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน และช่วยให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

เอกสารหลักสูตร

หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า หลักสูตร คู่มือการสอน คู่มือการประเมินผล แผนการสอน หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือคนควา และจุดสวประกอบการเรียน ในแทบทุกหมวดวิชา มีแต่ไม่เพียงพอ สำหรับหมวดวิทยาศาสตร์เห็นว่าหลักสูตร คู่มือการสอน แผนการสอน มีเพียงพอเป็นส่วนมาก ส่วนหนังสือเรียนวิชาบังคับภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ ส่วนมากเห็นว่ามีเพียงพอ ส่วนหมวดสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ พละนาณัย ศิลปศึกษา การงานและอาชีพ ส่วนมากเห็นว่ามีแต่ไม่เพียงพอ

สถานที่เรียน

หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า หมวดวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา มีการใช้ห้องเรียนในการสอนมากที่สุด หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ใช้ห้องวิทยาศาสตร์เป็นส่วนมาก หมวดวิชาศิลปศึกษาใช้ห้องศิลปศึกษา หมวดวิชาพละนาณัยใช้สนามบาสเก็ตบอล สนามฟุตบอล และห้องเรียนบางส่วนโรงพลศึกษามีใช้เป็นส่วนน้อย หมวดวิชาการงานและอาชีพส่วนมากใช้ห้องเรียน รองลงมาคือเรือนเพาะชำ แปลงสาธิตการเกษตร ส่วนโรงฝึกงานและห้องเรียนที่มีโต๊ะสาธิต และอุปกรณ์การใช้น้อย

วัสดุอุปกรณ์

วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นได้แก่เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง แผนภาพ และเครื่องฉายภาพขามศีระระ หุ่นจำลอง สไลด์ ภาพชุดหรือแผนภาพ วัสดุฝึก เครื่องจักรกล เครื่องมือโรงงาน และวัสดุสำหรับทำอุปกรณ์ ส่วนมากในทุกหมวดวิชาเห็นว่ามีแต่ไม่เพียงพอ ส่วนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เป็นส่วนมากในแต่ละหมวดวิชา คือ

หมวดวิชาภาษาไทย ได้แก่วิสัยสำหรับทำอุปกรณ์ เทป เครื่องเล่นเทป และรูปภาพ

หมวดวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่วิสัยสำหรับทำอุปกรณ์ เทป เครื่องเล่นเทป เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ และรูปภาพ

หมวดวิชาคณิตศาสตร์ ได้แการูปทรงเรขาคณิต วัสดุสำหรับทำอุปกรณ์ รูปภาพ และของจริง

หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ได้แก่อุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ ของจริง และภาพยนตร์

หมวดวิชาสังคมศึกษา ได้แก่แผนที่ แผนที่ วัสดุสำหรับทำอุปกรณ์ และรูปภาพ

หมวดวิชาพลานามัย ได้แก่อุปกรณ์การฝึกกีฬาและกรีฑา อุปกรณ์การฝึกกิจกรรม เข้าจังหวะ และภาพยนตร์

หมวดวิชาศิลปะศึกษา ได้แก่รูปภาพ เทป เครื่องเล่นเทป และของจริง

หมวดวิชาการงานและอาชีพ ได้แก่ของจริง รูปภาพ และวัสดุฝึกงาน

วิธีสอน วิธีสอนที่หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ ใช้ คือ

หมวดวิชาภาษาไทย ใช้วิธีบรรยายเป็นส่วนมาก รองลงมาคืออภิปรายและแบ่งกลุ่มคนควา ส่วนการสอนโดยใช้ชุดการสอนและแบบศูนย์การเรียน และการสอนแบบสืบสวนสืบสวนมีการใช้น้อย

หมวดวิชาภาษาอังกฤษ ใช้วิธีฝึกทักษะเป็นส่วนมาก รองลงมาคือบรรยายและฝึกปฏิบัติ ส่วนวิธีอื่นนอกนั้นมีใช้น้อย

หมวดวิชาคณิตศาสตร์ ใช้วิธีแก้ปัญหาเป็นส่วนมาก รองลงมาคือบรรยายและฝึกทักษะ วิธีอื่นนอกนั้นมีใช้บ้างแต่ไม่มากนัก ส่วนการเรียนนอกสถานที่และบทบาทสมมติไม่มีใช้เลย

หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ใช้วิธีทดลองเป็นส่วนมาก รองลงมาคือบรรยายและอภิปราย

หมวดวิชาสังคมศึกษา ใช้วิธีบรรยายเป็นส่วนมาก รองลงมาคือแบ่งกลุ่ม
คนคว่า และอภิปราย ตามลำดับ

หมวดวิชาพลานามัย ใช้วิธีสาธิตเป็นส่วนมาก รองลงมาคือบรรยาย และ
ฝึกทักษะ

หมวดวิชาศิลปศึกษา ใช้วิธีสาธิตเป็นส่วนมาก รองลงมาคือฝึกทักษะ และ
ปฏิบัติจริง ตามลำดับ

✓ หมวดวิชาการงานและอาชีพ ใช้วิธีปฏิบัติจริงเป็นส่วนมาก รองลงมา คือ
บรรยายและสาธิต

วิธีวัดผล วิธีวัดผลที่หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนใช้ในหมวดต่าง ๆ คือ

หมวดวิชาภาษาไทย วิธีวัดผลที่ใช้เป็นส่วนมากคือ ตรวจผลงาน และสอบข้อเขียน
แบบปรนัยและอัตนัย มีคำรอยละเท่ากันทั้งสองวิธี รองลงมาคือการสังเกต

หมวดวิชาภาษาอังกฤษ ใช้วิธีสอบข้อเขียนแบบปรนัยและอัตนัยเป็นส่วนมาก
รองลงมาคือตรวจผลงานและสอบปากเปล่า

หมวดวิชาคณิตศาสตร์ ใช้วิธีตรวจผลงานเป็นส่วนมาก รองลงมาคือสังเกต
และสอบข้อเขียนแบบปรนัย

หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ใช้วิธีการสังเกตเป็นส่วนมาก รองลงมาคือ
สอบข้อเขียนแบบปรนัยและอัตนัย และตรวจผลงาน

หมวดวิชาสังคมศึกษา ใช้วิธีตรวจผลงานเป็นส่วนมาก รองลงมาคือสังเกต
สอบปากเปล่า และสอบข้อเขียนแบบปรนัยและอัตนัย

หมวดวิชาพลานามัย ใช้วิธีการสอบภาคปฏิบัติเป็นส่วนมาก รองลงมา คือ
การสังเกตและการสอบข้อเขียนแบบปรนัยและอัตนัย

หมวดวิชาศิลปศึกษา ใช้วิธีสอบภาคปฏิบัติเป็นส่วนมาก รองลงมาคือการสังเกต
และตรวจผลงาน

✓ หมวดวิชาการงานและอาชีพ ใช้วิธีสอบภาคปฏิบัติเป็นส่วนมาก รองลงมาคือ
การตรวจผลงานและการสังเกต

วิธีการออกข้อสอบ วิธีการออกข้อสอบที่หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนส่วนมากใช้ในหมวดวิชาต่าง ๆ ได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ออกเอง รองลงมาคือคณะกรรมการของโรงเรียนเป็นผู้ออกข้อสอบ และคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้ออกเป็นส่วนน้อยตามลำดับ

วิธีการให้ระดับคะแนน วิธีการให้ระดับคะแนนที่หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนส่วนมากใช้ในทุกหมวดวิชา ได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ให้ระดับคะแนนเอง รองลงมาคือหัวหน้าหมวดเป็นผู้ให้ เจ้าหน้าที่วัดผลเป็นผู้ให้ และกรรมการโรงเรียนเป็นผู้ให้ ส่วนหมวดวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา มีวิธีอื่น ๆ ค่ายแต่เป็นจำนวนน้อย ซึ่งได้แก่ หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนร่วมกันให้ระดับคะแนน

ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนพบว่าการจัดหลักสูตรหมวดวิชาอาชีพ เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนมีปัญหา รองลงมาได้แก่การจัดตารางสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความร่วมมือของครูในการจัดการเรียนการสอน เพื่อปฏิบัติตามหลักสูตร

เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ

เจ้าหน้าที่ทะเบียนและวัดผล ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ทะเบียนและวัดผลส่วนใหญ่พบได้แก่จำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับทะเบียนและวัดผลไม่เพียงพอ รองลงมาคือขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นที่จะใช้ในการทะเบียนและวัดผล และขาดการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนและวัดผลกับฝ่ายต่าง ๆ

เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ห้องสมุดพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่งบประมาณที่ได้รับในการดำเนินงานห้องสมุดไม่เพียงพอ รองลงมาคือการจัดหาหนังสือเรียนตามหลักสูตร การจัดหาหนังสืออ่านเพิ่มเติม และจำนวนบุคลากรที่ทำงานห้องสมุดไม่เพียงพอ

เจ้าหน้าที่แนะแนว   เจ้าหน้าที่แนะแนวพบปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง ร่องลงมาคือการศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาอาชีพในหลักสูตร เพื่อช่วยในการแนะแนว การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน และการจัดสถานที่เฉพาะในการแนะแนว

หัวหน้าหมวดและครูสอนวิชาต่าง

ปัญหาที่หัวหน้าหมวดและครูสอนวิชาต่าง ๆ พบในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 สรุปได้ดังนี้

หมวดวิชาภาษาไทย   ปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ ขาดความร่วมมือของครูในหมวดวิชา เพื่อปฏิบัติตามหลักสูตร ร่องลงมาได้แก่ความไม่เพียงพอของหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบของนักเรียน การจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ในแต่ละรายวิชา และความไม่เพียงพอของเอกสารหลักสูตร

หมวดวิชาภาษาอังกฤษ   ปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ความไม่เพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงานตามหมวดวิชา เป็นปัญหาเท่ากับกับความไม่เพียงพอของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบ ร่องลงมาคือ ความเหมาะสมของเวลากับเนื้อหาในแต่ละรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดให้

หมวดวิชาคณิตศาสตร์   ปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่การจัดกิจกรรมส่งเสริมทางคณิตศาสตร์ของหมวดวิชา ร่องลงมาคือ ความไม่เพียงพอของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบ และการประเมินผลทั้งในชั้นความรู้ เจตคติ และทักษะของนักเรียน

หมวดวิชาวิทยาศาสตร์   ปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ความไม่เพียงพอของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบ ร่องลงมาคือความไม่เพียงพอของหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบของนักเรียน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านวิชาการของหมวดวิชาตามลำดับ

หมวดวิชาสังคมศึกษา   ปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ความไม่เพียงพอของหนังสือเรียน และหนังสืออ่านประกอบ ร่องลงมาคือความไม่เพียงพอของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบ และการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ในแต่ละรายวิชา

หมวดวิชาพลานามัย ปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่การเปิดสอนรายวิชานักศึกษามตาม
แผนการเรียน รองลงมาคือ การจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ในสาระวิชา และความ
ไม่เพียงพอของเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบ ตามลำดับ

หมวดวิชาศิลปศึกษา ปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ความไม่เพียงพอของเอกสารหลักสูตร
และเอกสารประกอบ รองลงมาคือ ความสอดคล้องของแผนการสอนและคู่มือครูแต่ละราย
วิชา ความไม่เพียงพอของหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ และการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น
เพื่อใช้ในแต่ละรายวิชาตามลำดับ

หมวดวิชาการงานและอาชีพ ปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่การเปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ
ตามแผนการเรียน รองลงมาคือการเปิดวิชาเลือกในหมวดวิชา ความร่วมมือของครูใน
หมวดวิชา เพื่อปฏิบัติตามหลักสูตรและความไม่เพียงพอของครูกับจำนวนวิชาที่เปิดสอน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายและเสนอแนะ

จากการสำรวจสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 1 นี้ ได้พบว่าผู้บริหารโรงเรียน เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ ได้มีการปฏิบัติหลายประการที่จะอำนวยความสะดวกให้การใช้หลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายแต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ทั้งนี้เพราะหลักสูตรฉบับนี้ประกาศใช้เร็วเกินไป ขาดการเตรียมการและวางแผนงานเพื่อให้เกิดความพร้อมในการใช้หลักสูตร เป็นก้นว่า การเตรียมบุคลากรสถานที่ สื่อการสอนและเอกสารหลักสูตรด้วยเหตุนี้การนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ไปใช้จึงประสบปัญหาหลายประการและควรมีการปรับปรุงแก้ไขตามสมควรแก่ระดับปัญหา

ปัญหาที่เกิดขึ้นในที่นี้ขอแยกอภิปรายเฉพาะประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. ปัญหาความบกพร่อง จากการวิจัยพบว่ามีปัญหามากเกี่ยวกับความเพียงพอของบุคลากรที่จะรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน กล่าวคือ ขาดครูอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมวดวิชาภาษาไทย ในรายวิชาเลือก หมวดวิชาการงานและอาชีพ และหมวดวิชาพลานามัย สำหรับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ปรากฏว่าโรงเรียนมีปัญหาความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ทะเบียนและวัดผลการศึกษา มาก รองลงมาตามลำดับคือ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดและแนะแนว บุคลากรต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ครูอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมากที่สุด เพราะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมุ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูอาจารย์ ถ้าผู้สอนซึ่งเป็นผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน นักเรียนก็ยังคงมีการเรียนรู้อยู่ในสภาพเดิมมิได้มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามที่หลักสูตรต้องการ

จากปัญหาการขาดแคลนบุคลากรนี้ ย่อมมีผลเกี่ยวโยงไปสู่ปัญหาการเปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ ตามแผนการเรียนและการเปิดสอนวิชาเลือก กล่าวคือโรงเรียนจะไม่สามารถเปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ ตามแผนการเรียนให้นักเรียนได้เลือกเรียนอย่างกว้างขวาง ปัญหาที่ย่อมขัดกับจุดหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้โรงเรียนเปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ ดังกล่าว

นอกจากโรงเรียนขาดแคลนเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ แล้ว จากการวิจัยปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนและวัดผลการศึกษา เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และเจ้าหน้าที่แนะแนว ยังต้องทำหน้าที่สอนควย ทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมสามัญศึกษาจึงควรริบบรรจุครูอาจารย์ผู้สอนให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียน และควรพิจารณาเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรลดชั่วโมงสอนของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายให้น้อยลง เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้มีเวลาเพียงพอสำหรับรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ กรมสามัญศึกษาควรจะได้มีการจัดสรรอัตราค่าจ้างให้แก่โรงเรียนตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ ทุกปี และควรมีการประสานงานวางแผนระยะยาวร่วมกับสถาบันที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรับผิดชอบในการผลิตครู เพื่อจะได้ครูตามความต้องการของโรงเรียน

ปัญหาค่าตอบแทนครูอีกปัญหาหนึ่งก็คือ บุคลากรทุกฝ่ายได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ไม่ทั่วถึง จากการวิจัยพบว่าผู้บริหารร้อยละ 24.00 หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนร้อยละ 30.10 และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร้อยละ 33.30 ไม่เคยเข้ารับการอบรมเลย การที่บุคลากรดังกล่าวไม่ได้รับการอบรมอย่างทั่วถึง ย่อมทำให้บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติให้สอดคล้องกับการนำหลักสูตร ไปใช้ ที่สำคัญที่สุดก็คือผู้บริหารอาจดำเนินนโยบายในโรงเรียนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร และครูอาจารย์ผู้สอนย่อมมีปัญหาเกี่ยวกับวิธีการสอน การกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาวิชาและการประเมินผล สภาพเช่นนี้ย่อมมีผลกระทบต่อกระเทือนต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เพราะจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เฉพาะตัวหลักสูตรเท่านั้น แต่สภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนยังเหมือนเดิม ซึ่งก็ย่อมหมายความว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรครั้งนี้ไม่ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาบุคลากรไม่ได้รับการอบรมอย่างทั่วถึง กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมเจ้าสังกัดคือ กรมสามัญศึกษาและกรมวิชาการ ซึ่งเป็นผู้จัดทำหลักสูตร จึงควรริบดำเนินการจัดการอบรมบุคลากรทุกฝ่ายให้เข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตร ไปใช้ปฏิบัติในโรงเรียน การอบรมการบริหารหลักสูตร สำหรับผู้บริหารโรงเรียน การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีการอบรมครูอาจารย์ผู้สอนในทุกหมวดวิชา เกี่ยวกับการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดเนื้อหารายวิชา การสอนโดยจุดประสงค์จะวิธีสอนที่เหมาะสมกับแต่ละรายวิชาอย่างทั่วถึง

2. ปัญหาความวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนและสถานที่ ปัญหานี้มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เพราะการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ถ้าจะให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การเรียนการสอนในทุกหมวดวิชาจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนและสถานที่ เพื่อให้เหมาะสมกับการจัดสภาพการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่าโรงเรียนขนาดสถานที่พิเศษสำหรับทำกิจกรรมทุกหมวดวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานที่ใช้ฝึกงาน ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องสังคมศึกษา ห้องคณิตศาสตร์ ห้องดนตรี โรงฝึกงาน แปลงสาธิต เรือนเพาะชำ สนามกีฬา โรงพลศึกษา พบว่าส่วนมากมีไม่เพียงพอและบางแห่งไม่มีเลย

ส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ก็ขาดสถานที่สำหรับให้บริการแนะแนวแก่นักเรียน และขาดห้องสมุดที่มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนผู้ใช้ วัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในงานทะเบียนและวัดผล วิทยากรผู้สอนทุกหมวดวิชาขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์

การจัดหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนที่จำเป็นเพื่อใช้ในแต่ละหมวดวิชา หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนเห็นว่าปัญหาหนัก ทั้งนี้เพราะหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 กำหนดให้วิชาภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ พลานามัย ศิลปศึกษา การงานและอาชีพ เป็นวิชาบังคับ แต่ครูผู้สอนต้องประสบปัญหาเรื่องสื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนในหมวดวิชา ควบคู่กันการใช้หลักสูตรให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นต้นว่ามุ่งหมายให้นักเรียนได้มีความรู้และทักษะเป็นพื้นฐานเพียงพอแก่การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพหรือมีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ หรือให้มีสุขภาพอย่างสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ โรงเรียนจำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้พอเพียงแก่ความต้องการ เพื่อให้ครูได้ใช้ในการสอนการเรียนและให้นักเรียนได้ฝึกฝนจนเกิดทักษะ

เพื่อแก้ไขปัญหาคาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน และสถานที่ ควรใช้วิธีการดังต่อไปนี้

คือ

2.1 กระทรวงศึกษาธิการควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มให้กรมสามัญศึกษา เพื่อให้กรมสามารถดำเนินการสร้างสถานที่เรียนพอเพียงแก่ความต้องการของโรงเรียน

2.2 ในระดับกลุ่มโรงเรียนอาจรวมมือกันแก้ปัญหาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขนาดใหญ่ที่เคยอยู่ในโครงการ คมก. หรือโครงการที่เคยได้รับความช่วยเหลือมาก่อน จะมีความพร้อมในด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ควรให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนที่ยังไม่พร้อม โดยการให้ยืมวัสดุอุปกรณ์การสอนและการให้ใช้สถานที่บางแห่งของโรงเรียนร่วมกัน เช่น โรงพลศึกษา ห้องฉายภาพยนตร์ ตลอดจนเปิดโอกาสให้นักเรียนโรงเรียนอื่นได้เข้าคนควาในห้องสมุดของโรงเรียน

2.3 โรงเรียนควรพิจารณาหาช่องทางใช้สถานที่วัสดุอุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ ในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่น อาจใช้สนามกีฬา และโรงพลศึกษาของจังหวัด ใช้สถานที่บางแห่งของวิทยาลัยครู หรือสถานอื่น ๆ ที่อาจติดต่อได้ เช่น มหาวิทยาลัยในท้องถิ่น ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อยืมวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนต้องการ

3. ปัญหาค่านงบประมาณ งบประมาณเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การบริหารหลักสูตรประสบผลสำเร็จ ถ้าโรงเรียนขาดงบประมาณย่อมมีปัญหาไปถึงปัญหาการขาดแคลนครูอาจารย์ วิชาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน และสถานที่ต่าง ๆ ที่จำเป็น และปัญหาอื่น ๆ อีกซึ่งปัญหาเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จากผลการวิจัยปรากฏว่าโรงเรียนขาดงบประมาณสำหรับการบริหารงานตามหลักสูตรใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอเป็นปัญหามาก ส่วนหัวหน้าหมวดและครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษก็เห็นว่าความไม่เพียงพอของงบประมาณเป็นปัญหามากเช่นเดียวกัน รองลงมาคือหมวดวิชาพลานามัย คณิตศาสตร์ การงานและอาชีพ สังคมศึกษาและภาษาไทย

เพื่อแก้ปัญหานี้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมสามัญศึกษาควรจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ เพื่อใช้ในการบริหารโรงเรียนให้เพียงพอ และควรมีการสำรวจความต้องการของโรงเรียนเพื่อวางแผนระยะยาว และให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นของแต่ละโรงเรียน

4. ปัญหาความขาดแคลนของเอกสารหลักสูตร ในการแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอนนั้น จำเป็นจะต้องมีเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรอย่างพอเพียง จากการวิจัยนี้ปรากฏว่า หัวหน้าหมวดและครูสอนวิชาต่าง ๆ ขาดแคลนหลักสูตร คู่มือการสอน คู่มือการประเมินผล แผนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคู่มือการสอน คู่มือการประเมินผลและแผนการสอนของทุกหมวดวิชามีไม่เพียงพอเป็นส่วนมาก นอกนั้นโรงเรียนยังขาดหนังสือเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือค้นคว้า จุลสารประกอบการเรียน และเอกสารอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาที่เป็นวิชาเลือก ปัญหาการขาดแคลนเอกสารหลักสูตรนี้ยังเป็นปัญหาของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับหนังสือเรียนและหนังสืออ่านเพิ่มเติมไม่อาจจัดหาได้ตามความต้องการ ทั้งนี้เพราะบางรายวิชายังไม่ได้จัดพิมพ์ขึ้น และบางรายวิชาที่ผลิตออกมาล้าชามาก ทำให้โรงเรียนจัดหาและเตรียมตัวไม่ทัน นอกจากนั้นแล้วบางรายวิชายังมีเนื้อหาผิดพลาดเป็นอันมาก

เพื่อแก้ปัญหานี้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการควรดำเนินการดังนี้

4.1 กรมวิชาการควรผลิตเอกสารหลักสูตรให้ครบและสอดคล้องกับหลักสูตร และมอบให้โรงเรียนอย่างเพียงพอ

4.2 เอกสารหลักสูตร คู่มือครู หรือสื่อการเรียนที่จะต้องปรับให้เข้ากับสภาพของท้องถิ่น ควรมอบให้เขตกการศึกษาและกลุ่มโรงเรียนดำเนินการจัดทำ โดยกรมวิชาการจัดสรรงบประมาณให้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนการสอน รายวิชาบังคับควรจัดทำเป็นอันดับแรก

4.3 การผลิตเอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียน ควรมีการทดลองและปรับปรุงแก้ไขจริง

4.4 กระทรวงศึกษาธิการและสถาบันต่าง ๆ ควรส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ผู้แต่งหนังสือเรียน หรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม อาจทำได้โดยการจัดการประกวดหรือให้ทุนอุดหนุนแก่ผู้แต่งก็ได้

5. ปัญหาการเรียนเนื้อหาวิชา ปรากฏว่าการจัดเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรกับเวลา ที่สอนในหมวดวิชาภาษาอังกฤษ หมวดวิชาพลานามัย หมวดวิชาสังคมศึกษา และการแบ่งเนื้อหาใน หมวดวิชาภาษาไทยที่เป็นวิชาบังคับยังมีปัญหาอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดเนื้อหาในเชิงทักษะ- สัมพันธ์ โดยการนำเอาวรรณคดี หลักภาษา และการใช้ภาษามานุกรณาการกันและแบ่งเป็นรายวิชา สิ่งที่ควรพิจารณาคือการ เปลี่ยนหลักสูตรฉบับนี้เปลี่ยนแต่ระบบโครงสร้างบางอย่าง แต่เนื้อหาไม่ได้เปลี่ยน เพียงแต่มาจัดตอนแบ่งออกเป็นตอน ๆ เพื่อแยกเป็นรายวิชา ฉะนั้นความเหมาะสมของการจัดตอน กิ่งเป็นไปไคยาก ทั้งนี้เพราะการเลือกเนื้อหาที่นำมาบรรจุในรายวิชาต่าง ๆ มิได้มีการทดลอง การวิเคราะห์หรือการตัดสินใจอย่างมีหลักการอย่างละเอียดรอบคอบ ซึ่งขัดกับหลักการจัดเนื้อหาวิชา มาบรรจุในวิชาต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรหมวดวิชา การงานและอาชีพ เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนของฝ่ายบริหาร ซึ่งหมายความว่า จะต้องจัดเนื้อหาในหมวดวิชา การงานและอาชีพให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนและสอดคล้องกับสภาพของชุมชน

ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาข้อนี้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ หรือเขตการศึกษา และ กลุ่มโรงเรียน ควรร่วมกันพิจารณาปรับปรุงเนื้อหาวิชาในหลักสูตรเสียใหม่ โดยคัดรายละเอียด ปลีกย่อยและความซ้ำซ้อนออก บรรจุเฉพาะเนื้อหาวิชาที่เป็นหลักการและความคิดรวบยอดที่มีประโยชน์ ต่อการนำไปใช้ และควรกำหนดระยะเวลาการสอนแต่ละรายวิชาให้เหมาะสม ทั้งวิชาที่เป็นภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน การจัดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากในการใช้หลักสูตร จากการวิจัยพบว่าวิธีสอนที่ครูใช้มากที่สุดได้แก่การบรรยาย รองลงมาได้แก่การฝึกทักษะ การแก้ปัญหา อภิปราย ทดลอง ค้นคว้า ส่วนการสอนแบบสืบสวนสอบสวนและการสอนแบบโครงการ มีการใช้น้อย เนื่องจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เน้นการใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา จึงควรนำวิธีสอนหลายแบบตามลักษณะของ เนื้อหาวิชานั้น ๆ มาใช้ แต่จากผลการวิจัยพบว่า ครูเน้นการสอนแบบบรรยายมากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา รองลงมาคือ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นที่น่าสังเกตว่า ทั้งนี้เพราะวิชาดังกล่าวเป็นวิชาทักษะ น่าจะนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ให้มากขึ้น เช่นวิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมุติจะนำมาใช้ได้ดีในหมวดวิชาสังคมศึกษา เพราะจะสามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจสภาพการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ได้โดยการสวมบทบาทนั้น ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ปัญหาหนึ่งส่วนหนึ่งมาจากการที่ครูผู้สอนไม่เคยเข้าร่วมการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ไม่เข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งให้เกิดคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ และครูไม่เข้าใจลักษณะการสอนแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอจึงไม่สามารถนำวิธีสอนต่าง ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ อีกประการหนึ่งปัญหาวิธีสอนยังเกี่ยวข้องกับ การจัดเนื้อหาวิชาที่มีมากเกินไปจนนักเรียนไม่มีเวลาฝึกฝนทักษะหรือฝึกปฏิบัติได้เพียงพอ การจัดเนื้อหาวิชามากเกินไปแบบนี้เป็นการบังคับให้ครูใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากขึ้น เพราะวิธีบรรยาย ทำให้ครูได้อธิบายข้อเท็จจริงหรือสาระ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตร ได้ครบถ้วนในเวลาสั้นกว่าวิธีอื่น นอกจากนี้ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์และสื่อการเรียนตามทฤษฎีแล้วแล้วก็มีส่วนไม่เอื้ออำนวยต่อวิธีสอนแบบอื่น ๆ อีกด้วย

เพื่อแก้ปัญหานี้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา และกลุ่มโรงเรียน ควรดำเนินการดังนี้

- 6.1 ปรับปรุงเนื้อหาวิชาไม่ให้มากและซ้ำซ้อนจนเกินไป
- 6.2 จัดหาอุปกรณ์และสื่อการสอนให้พร้อมที่จะเอื้อต่อการสอนแบบต่าง ๆ
- 6.3 อบรมครูเกี่ยวกับการสอนของเนื้อหาในแต่ละหมวดวิชา หรือแต่ละรายวิชาที่มีลักษณะ

แตกต่างกันใหญ่นำไปใช้ เช่น ในการสอนวิทยาศาสตร์ วอชตัน (Washton)¹ ได้แนะนำว่า ควรใช้วิธีการสาธิต การอภิปราย การแก้ปัญหา การให้ของปฏิบัติการ การศึกษานอกสถานที่ การสอนแบบโครงการ เป็นต้น หรือในหมวดภาษาไทย รองรัตน์ อิศรภักดี และเทือก กุสุมาณอยุธยา² ได้กล่าวว่า ในการสอนภาษาไทยไม่ควรใช้การบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว ควรใช้การอภิปราย การรายงาน การแสดงละคร หรือสอนโดยให้เด็กมีกิจกรรม หรือถ้าหากเป็นหมวดวิชาคณิตศาสตร์ พันธุ์ ทัศนาคินทร์ และพิทักษ์ รัชพลเดช³ ได้เสนอแนะว่า นอกเหนือจากการบรรยาย อาจใช้วิธีการอภิปราย วิธีฮิวริสติก (Heuristic) หรือวิธีการปฏิบัติทางคณิตศาสตร์ วิธีสามัญวิธีอุปมาน (Inductive) วิธีอนุมาน (Deductive) เป็นต้น ส่วนหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษาก็มีความเห็นว่าไม่มีวิธีสอนใดที่ดีที่สุดแต่เพียงวิธีเดียว⁴ จึงไต่หาทางพัฒนารูปแบบการสอนและนำเอาการจัดรูปแบบการสอนเพื่อสร้างเสริมพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ หรือการสอนโดยจุดประสงค์มาเผยแพร่

วิธีสอนและรูปแบบการสอนต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ มีความจำเป็นที่จะต้องให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง กรมวิชาการ กรมสามัญศึกษา กรมการฝึกหัดครู สถาบันผลิตครู เขตการศึกษา และกลุ่มโรงเรียนควรจะใคร่ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ครูผู้สอนโดยเร็ว และอย่างทั่วถึง

¹ Natha S. Washton, Teaching Science Creativity.

(Tokyo : Tappan Company, Limited, 1967). P.20.

² รองรัตน์ อิศรภักดี และเทือก กุสุมาณอยุธยา, วิธีสอนภาษาไทยชั้นมัธยม (กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2515). หน้า 6.

³ พันธุ์ ทัศนาคินทร์ และพิทักษ์ รัชพลเดช, วิธีสอนคณิตศาสตร์ (กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2514). หน้า 76 - 83.

⁴ หน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา "การสอนโดยจุดประสงค์" เอกสารประกอบคำบรรยายการประชุมอบรมผู้แทนกลุ่มโรงเรียนส่วนกลาง วันที่ 31 มีนาคม - 2 เมษายน 2524 (อัครสำเนาะ). หน้า 41.

7. ปัญหาในการประเมินผล วิธีการประเมินผลที่ครูอาจารย์ในแต่ละหมวดวิชาใช้มากคือ การตรวจผลงาน รองลงมาคือการสังเกต การสอบข้อเขียนอัตนัย และปรนัย และการสอบภาคปฏิบัติ จากการที่ครูอาจารย์ในแต่ละหมวดวิชานิยมใช้วิธีวัดผลดังกล่าวซึ่งถือว่าเป็นวิธีธรรมดาสามัญทั่วไปที่ใช้กันมานานแล้ว มิได้มีเทคนิคการประเมินผลใหม่นำมาใช้เลย

ดังนั้น จากแนวความคิดของ กรอนลันด์ (Gronlund) ได้แนะนำวิธีที่น่าสนใจ คือ ใช้เทคนิคการรายงานผลโดยตนเอง (Self-Report Techniques) ได้แก่การสัมภาษณ์ หรือใช้แบบสอบถาม ควรจะเป็นวิธีหนึ่งที่น่ามาใช้ประกอบเพื่อทำให้ครูผู้สอนได้รับข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่าเกี่ยวกับการออกข้อสอบและการให้ระดับคะแนนในหมวดวิชาต่าง ๆ ส่วนมากครูผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบและให้ระดับคะแนนเอง

ดังนั้น เมื่อเรากำลังดูโรงเรียนขึ้นมา ภายในโรงเรียนมีเจ้าหน้าที่วัดผล มีหน่วยงานวัดผล มีคณะกรรมการของโรงเรียนทำหน้าที่วัดผล ควรจะได้ให้หน่วยงานเหล่านี้มีโอกาสได้ทำหน้าที่ตามที่ไต่ถามอย่างเต็มที่ โรงเรียนในกลุ่มแต่ละจังหวัดควรร่วมกันวางนโยบายและแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนร่วมกัน และกรมวิชาการควรริบดำเนินการอบรมครูผู้สอนทุกหมวดวิชาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับพุทธศักราช 2521

ขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้จำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะบุคคลกร ฝ่ายต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 เท่านั้น ควรขยายขอบเขตการวิจัยออกไปยังโรงเรียนราษฎร์ด้วย
2. ควรขยายขอบเขตของกลุ่มประชากร โดยให้นักเรียนเป็นกลุ่มประชากรด้วยเพื่อจะได้ทราบกระบวนการของการใช้หลักสูตรจากผู้เรียน
3. ควรทำการวิจัยการใช้หลักสูตรของแต่ละหมวดวิชาโดยละเอียดลึกซึ้งลงไปและวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งสี่ของหลักสูตรสัมพันธ์กันหรือไม่ในแต่ละหมวดวิชา ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้การใช้หลักสูตรฉบับนี้สัมฤทธิ์ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น